ECO-ENVIRONMENTAL TERMINOLOGY AND FOLK CLASSIFICATION OF THAI COAST-DWELLERS : A CASE STUDY IN BANG KHUNSAI SUBDISTRICT, BAN LAEM DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

SUNEE KAMNUANSIN 5036130 LCLG/D

Ph.D. (LINGUISTICS)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : SUWILAI PREMSRIRAT Ph.D., SUJARITLAK DEEPADUNG Ph.D., ISARA CHOOSRI Ph.D.

ABSTRACT

This study aims to explore Thai coast-dwellers' perceptions and classification of eco-environment, and to demonstrate their culture through an analysis of lexical terms. Bang Khunsai Subdistrict, Ban Laem District in Phetchaburi Province was the area under study. It is an area on the coast of the upper Gulf of Thailand with several traditional coastal villages and great ecological diversity. Word data in the semantic domains of landforms, soil, water, wind, coastal plants and marine animals, was elicited from locals living in a coastal village in Bang Khunsai from the end of 2009 to the end of 2010. An ethnosemantic approach was applied for use in the study. The semantic field methodology comprised an analysis of componential meaning and folk taxonomy in order to analyze the word data.

The findings show the coastal villagers' perceptions and classification system of local eco-environment associated with each semantic domain, precisely illustrated by taxonomy. A part of the study demonstrates that the coastal locals possess a great deal of specialized knowledge about the sea. It also uncovers the existence of numerous and complex words for indentifying water phenomena and waves used by locals. In addition, they are able to identify distinguishing features of various coastal plants and marine animals based on the determinants of physical and cultural properties. The existence of terms and the classification of things in relation to the environment also reflects the coast-dwellers' cultural way of living, such as the usage and division of land, their ways of making a living, time of working, utilization of resources, and beliefs regarding the sea and fishing activities.

This current study provides an insight into the local ecological knowledge system and culture of the coastal Thai community. Therefore, the research outcome can contribute to the body of folk marine knowledge. It can also lead to linkages between local classification knowledge and scientific classification.

KEY WORDS : TERMINOLOGY / FOLK CLASSIFICATION / ENVIRONMENT / ETHNOSEMANTICS

207 pages

ระบบคำศัพท์และการจำแนกสิ่งแวดล้อมทางนิเวศของคนไทยชายฝั่งทะเล : กรณีศึกษาในตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
ECO-ENVIRONMENTAL TERMINOLOGY AND FOLK CLASSIFICATION OF THAI COAST-DWELLERS : A CASE STUDY IN BANG KHUNSAI SUBDISTRICT, BAN LAEM DISTRICT, PHECHABURI PROVINCE

สุนี คำนวลศิลป์ 5036130 LCLG/D

ปร.ด. (ภาษาศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุวิไล เปรมศรีรัตน์, Ph.D., สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, Ph.D., อิสระ ชูศรี, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองและการจำแนกสิ่งแวดล้อมทางนิเวศของคนไทยชายฝั่งทะเลและชี้ให้เห็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สะท้อนจากคำศัพท์ทางนิเวศ การศึกษาทำในพื้นที่ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งอยู่แถบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนบน เป็นพื้นที่ที่มีหมู่บ้านชายทะเลแต่ดั้งเดิมและมีความหลากหลายทางนิเวศ ข้อมูลคำศัพท์ในวงความหมายของพื้นที่ ดิน น้ำ ลม พืชชายฝั่งทะเลและสัตว์ทะเลถูกรวบรวมจากคนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ชายฝั่งทะเลระหว่างช่วงปลายปี 2552 ถึงปลายปี 2553 โดยประยุกต์ใช้แนวทางการศึกษาทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ วิธีการศึกษาประกอบด้วยการจัดกลุ่มความหมาย (semantic field) การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย (componential analysis) และการจำแนกแบบชาวบ้าน (folk taxonomy)

ผลการศึกษา แสดงให้เห็นถึงการับรู้และระบบการจำแนกสิ่งแวดล้อมทางนิเวศของชาวบ้านชายฝั่งทะเลในแต่ละวงความหมาย โดยนำเสนอในลักษณะของอนุกรมวิธาน (taxonomy) ส่วนหนึ่งของการศึกษาชี้ให้เห็นว่าคนชายฝั่งทะเลในท้องถิ่นมีความรู้อย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับทะเล ซึ่งสะท้อนออกมาจากคำศัพท์เรียกปรากฏการณ์ของน้ำและคลื่นที่มีจำนวนมากและมีความหมายซับซ้อน นอกจากนี้ชาวบ้านชายฝั่งทะเลสามารถจำแนกพืชชายฝั่งและสัตว์ทะเลโดยพิจารณาจากลักษณะกายภาพและลักษณะทางวัฒนธรรม คำศัพท์และลักษณะการจำแนกสิ่งแวดล้อมต่างๆ ยังสะท้อนให้เห็นวิถีวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนชายฝั่งทะเลในท้องถิ่น ได้แก่ การใช้และจัดแบ่งพื้นที่ในทะเล ลักษณะการทำมาหากิน ช่วงเวลาทำงาน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงความเชื่อเกี่ยวกับทะเลและการประกอบอาชีพ

การศึกษานี้นำไปสู่ความเข้าใจความรู้นิเวศพื้นบ้าน และวัฒนธรรมของชุมชนไทยชายฝั่งทะเล ผลการศึกษาให้องค์ความรู้พื้นบ้านเกี่ยวกับทะเล และสามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ในการจำแนกแบบชาวบ้านกับทางวิทยาศาสตร์ต่อไป

207 หน้า